Emro Science and Education
Open-access scientific journal
Journal homepage: https://journal.emro.uz

OPEN ACCESS

CONFERENCE PAPER OPEN ACCESS

Vol. 1 No. 1 (2023) · “Axborot oqimlari va intellektual tizimlarning ijtimoiy, iqtisodiy va texnik-texnologik tarmoqlardagi o‘rni” mavzus...

Xalqaro ilmiy-amaliy anjuman materiallar to‘plami *Andijan 2023 yil 10-noyabr*

ISHLAB CHIQARISH KORXONASINI TEXNOLOGIK JARAYONLARNI OPTIMAL BOSHQARISH KO‘RSATKICHLARI

Ergashev Nurmuhammad Ibrohimjon o‘g‘li, Andijon mashinasozlik instituti 4-bosqich talabasi

Maqola. Bu maqolada ishlab chiqarish korxonasini texnologik jarayonlarni optimal boshqarishning umumiy ma'lumotlari beriladi. Ishlab chiqarish korxonasi, texnologik jarayonlarni yaxshi boshqarish orqali ishlab chiqarish jarayonlarini nazorat qiladi va optimallashtiradi.

Kalit so‘zlar. Ishlab chiqrish, korhona, samaradorlik, jarayon, sikl, texnik xizmat, innovatsiya, sanoat, rivojlanish, tahlil.

Ishlab chiqarish korxonasida texnologik jarayonlarni optimal boshqarish jarayonlarning samaradorligi, samaradorligi va umumiy ishlashini aks ettiruvchi turli ko'rsatkichlar orqali baholanishi mumkin. Texnologik jarayonlarni optimal boshqarishni baholash uchun bir nechta asosiy ko'rsatkichlar:

Hosildorlik: Hosildorlik ishlab chiqarish jarayonlari tomonidan ishlab chiqarilgan mahsulot yoki qiymatni ishlatilgan manbalarga nisbatan o'lchaydi. Bu ishlab chiqarish hajmi, soatiga ishlab chiqarilgan birliklar yoki har bir xodimga tushadigan daromad kabi ko'rsatkichlarni baholash orqali baholanishi mumkin. Yuqori mahsuldorlik resurslardan samarali foydalanish va texnologik jarayonlarni samarali boshqarishdan dalolat beradi.

Tsikl vaqti: Tsikl vaqti muayyan jarayonni yoki ishlab chiqarish tsiklini boshidan oxirigacha bajarish uchun zarur bo'lgan vaqtni o'lchaydi. U qo'shimcha qiymatga ega bo'lgan faoliyatga sarflangan vaqtni, shuningdek, kutish, qayta ishlash yoki tashish kabi qo'shimcha qiymat bo'lmagan faoliyatni o'z ichiga oladi. Tsikl vaqtining qisqarishi jarayon samaradorligini oshirish va mijozlar talablariga tezroq javob berishni anglatadi.

Sifat ko'rsatkichlari: Sifat ko'rsatkichlari mijozlar kutganiga mos keladigan yoki undan yuqori bo'lgan mahsulot yoki xizmatlarni etkazib berishda ishlab chiqarish jarayonlarining samaradorligini baholaydi. Bu ko'rsatkichlar nuqson stavkalari, mijozlar shikoyatlari, mahsulotning qaytarilishi yoki sifat standartlariga rioya qilish kabi ko'rsatkichlarni o'z ichiga olishi mumkin. Kamroq nuqsonlar va mijozlarning qoniqish darajasi yuqori mahsulot sifatini ta'minlash uchun texnologik jarayonlarni samarali boshqarishdan dalolat beradi.

Uskunalardan foydalanish va ishlamay qolish vaqti: ishlab chiqarish uskunalaridan foydalanishni monitoring qilish texnologik jarayonlarning samaradorligi haqida tushuncha beradi. Asosiy ko'rsatkichlarga uskunaning ish vaqti, texnik xizmat ko'rsatish yoki buzilishlar tufayli to'xtab qolish vaqti va umumiy uskuna samaradorligi (OEE) kiradi. Optimal boshqaruv jihozlardan maksimal darajada foydalanishni, minimal uzilishlar vaqtini va uzilishlarni minimallashtirish uchun proaktiv parvarishlash amaliyotlarini ta'minlaydi.

Published: 10.11.2023

Cite this article: Ergashev Nurmuhammad Ibrohimjon o‘g‘li (2023). Ishlab chiqarish korxonasini texnologik jarayonlarni optimal boshqarish ko‘rsatkichlari. Emro Science and Education, 1(1). https://journal.emro.uz/public/maqola/660

© 2023 The Author(s). Published by Emro Science and Education. This is an open access article.

Xarajatlarning samaradorligi: Xarajat ko'rsatkichlari moddiy xarajatlar, mehnat xarajatlari, energiya sarfi va chiqindilarni hosil qilish kabi omillarni tahlil qilish orqali texnologik jarayonlarning iqtisodiy samaradorligini baholaydi. Ishlab chiqarish xarajatlarining pastligi va resurslardan samarali foydalanish jarayonlarni samarali boshqarishdan dalolat beradi. Xarajatlarning samaradorligini baholash uchun ishlab chiqarilgan bir birlik xarajati, xarajatlarning farqini tahlil qilish yoki jarayonni takomillashtirish orqali erishilgan xarajatlarni tejash kabi usullardan foydalanish mumkin.

Yetkazib berish vaqti va o'z vaqtida etkazib berish: Yetkazib berish vaqti mijozning buyurtmasini joylashtirishdan to mahsulot yoki xizmatni etkazib berishgacha bo'lgan vaqtni o'lchaydi. Qisqa muddatlar texnologik jarayonlarni samarali boshqarish, soddalashtirilgan ish jarayonlari va mijozlar talablariga tezroq javob berishdan dalolat beradi. O'z vaqtida etkazib berish ko'rsatkichlari mijozlarning qoniqish va sodiqligini ta'minlab, mijozlarning belgilangan muddatlarini qondirish qobiliyatini baholaydi.

Innovatsiya va moslashuvchanlik: Innovatsiya va moslashuvchanlik bilan bog'liq ko'rsatkichlar ishlab chiqarish korxonasining yangi texnologiyalarni qabul qilish, bozor o'zgarishlariga javob berish va jarayonlarni doimiy ravishda takomillashtirish qobiliyatini baholaydi. Ushbu ko'rsatkichlar amalga oshirilgan jarayonlarni takomillashtirish tashabbuslari soni, muvaffaqiyatli texnologiya integratsiyasini o'z ichiga olishi mumkin.

Ta'minot zanjiri integratsiyasi: Texnologik jarayonlarni samarali boshqarish ta'minot zanjiri bilan uzluksiz integratsiyani o'z ichiga oladi. Ta'minot zanjiri etkazib berish muddati, etkazib beruvchining ishlashi, inventar aylanmasi va buyurtmani bajarishning aniqligi kabi ko'rsatkichlar etkazib beruvchilar bilan muvofiqlashtirish va hamkorlik samaradorligini ko'rsatishi, materiallar va butlovchi qismlarning o'z vaqtida mavjudligini ta'minlashi mumkin.

Atrof-muhitning barqarorligi: Bugungi ekologik ongli dunyoda ekologik barqarorlik bilan bog'liq ko'rsatkichlar muhim rol o'ynaydi. Ushbu ko'rsatkichlar ishlab chiqarilgan birlik uchun energiya sarfini, suvdan foydalanishni, chiqindilarni boshqarish amaliyotini, chiqindilarni kamaytirishni va atrof-muhit qoidalariga rioya qilishni o'z ichiga olishi mumkin. Texnologik jarayonlarni optimal boshqarish ekologik toza amaliyotlarga ustuvor ahamiyat beradi va ishlab chiqarish faoliyatining atrof-muhitga ta'sirini minimallashtiradi.

Doimiy takomillashtirish tashabbuslari: Lean yoki Six Sigma loyihalari kabi doimiy takomillashtirish tashabbuslarini amalga oshirish texnologik jarayonlarni optimallashtirishga sodiqligini namoyish etadi. Ko'rsatkichlar boshlangan takomillashtirish loyihalari sonini, jarayonni yaxshilash orqali erishilgan xarajatlarni tejashni va ushbu tashabbuslarning asosiy samaradorlik ko'rsatkichlariga ta'sirini o'z ichiga olishi mumkin.

Shuni ta'kidlash kerakki, ko'rsatkichlarni tanlash muayyan sohaga, tashkiliy maqsadlarga va ishlab chiqarish korxonasining kontekstiga qarab farq qilishi mumkin. Muntazam monitoring, tahlil va ushbu ko‘rsatkichlar bo‘yicha taqqoslash texnologik

jarayonlarni boshqarish samaradorligi va samaradorligini har tomonlama tushunish imkonini beradi, bu esa uzluksiz takomillashtirish va barqaror o‘sish imkonini beradi.

Ilmiy raxbar: Tojiddinov M

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. V.V.Barabanov, AV Barabanov va E.V.Barabanovalarning “Ishlab chiqarish korxonasining texnologik jarayonlarini optimal boshqarish” . Ushbu kitobda chiqindilarni aniqlash va yo‘q qilish, materiallar oqimini yaxshilash, mahsulot ishlab chiqarishga ketadigan vaqtni qisqartirish kabi mavzularni o‘z ichiga olgan texnologik jarayonlarni optimal boshqarish mavzusi to‘liq tavsiflangan.
2. VV Barabanov, AV Barabanov va E.V.Barabanovalarning ishlab chiqarish korxonasining texnologik jarayonlarini optimal boshqarish kitobi
3. Jeffri K. Liker tomonidan "Toyota ishlab chiqarish tizimi: o'z vaqtida integratsiyalashgan yondashuv" . Ushbu kitobda ishlab chiqarish jarayonlarining samaradorligi va samaradorligini oshirish uchun ishlatilishi mumkin bo'lgan tamoyillar va amaliyotlar to'plami bo'lgan Toyota ishlab chiqarish tizimi haqida batafsil ma'lumot berilgan.
4. "Toyota ishlab chiqarish tizimi: o'z vaqtida integratsiyalashgan yondashuv" kitobi, Jeffri K. Liker